

MODTAGET

- 9 DEC. 2005

10 45

Den Centrale Indlevering

Socialudvalget

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71

SOU alm. del - Bilag 114

§71-tilsynet alm. del - Bilag 46

Offentligt

SOCIALMINISTERIET

9. december 2005

Til Socialudvalget

Vedrørende betænkning om retssikkerhed i anbringelsessager

Hermed fremsendes til orientering betænkning om retssikkerhed i anbringelsessager afgivet af Socialministeriets Udvalg om anbragte børns og forældres retssikkerhed.

Betænkningen offentliggøres fredag den 9. december 2005.

Med venlig hilsen

Jeanne Meinholt

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

JME/ J.nr. 216-579

Betænkning om retssikkerhed i anbringelsessager

- Kontinuitet for anbragte børn og tvangsadoption*
- Bisidder for barnet*
- Sammensætning af børn og unge-udvalget*

Betænkning afgivet af Socialministeriets Udvalg
om anbragte børns og forældres retssikkerhed

Betænkning nr. 1463

2005

INDHOLDSFORTEGNELSE

KAPITEL 1. INDLEDNING	6
1.1. Udvalgets nedsættelse, kommissorium og sammensætning	6
1.2. Møder med organisationerne m.v.	7
1.3. Resume af udvalgets forslag	8
KAPITEL 2. KONTINUITET.....	9
2.1. Kommissoriet vedrørende kontinuitet	9
2.2. Baggrunden for udvalgets nedsættelse.....	9
2.3. Gældende regler vedrørende anbringelser uden for hjemmet	9
2.3.1. Anbringelsesreformen	9
2.3.2. Formålsbestemmelsen	10
2.3.3. § 38-undersøgelse	10
2.3.4. Handleplaner ved anbringelse uden for hjemmet	11
2.3.5. Høring m.v. af barnet eller den unge	11
2.3.6. Frivillige anbringelser	12
2.3.7. Tvangsmæssige anbringelser	12
2.3.8. Genbehandlingsfrister	13
2.3.9. Forældremyndighed og forhold under anbringelsen	14
2.3.10. Samvær og kontakt under anbringelsen	15
2.3.11. Ophør af en anbringelse.....	15
2.3.12. Øvrige punkter i anbringelsesreformen	17
2.4. Gældende regler vedrørende tvangsadoption	18
2.4.1. Retsgrundlaget	18
2.4.2. Adoptionslovens § 9, stk. 2	19
2.4.3. Adoptionslovens § 10	19
2.4.4. Forældre uden del i forældremyndigheden.....	20
2.4.5. Sammenhængen mellem serviceloven og adoptionsloven	20
2.4.6. Klagemuligheder	21
2.4.7. Retsvirkninger af adoption	21
2.4.8. Ophævelse af adoption	21
2.4.9. Praksis.....	21
2.5. Historik	22
2.5.1. Genbehandlingsfrister	22
2.5.2. Forældremyndighed	23
2.5.3. Tidligere foreslåede § 42 b.....	23
2.5.4. Tvangsadoption	24
2.6. Tilkendegivelser forud for udvalgets nedsættelse	24
2.7. Reglerne i de andre nordiske lande	26
2.7.1. Svenske regler	26
2.7.2. Norske regler	29
2.7.3. Islandske regler	31
2.7.4. Finske regler	34
2.7.5. Sammenfatning af reglerne fra de andre nordiske lande	36
2.8. Møderne med organisationerne m.v.	37
2.8.1. Kontinuitet i anbringelsen.....	37

2.8.1.1. Behov for større kontinuitet.....	37
2.8.1.2. Barnets eller den unges tilknytning	38
2.8.1.3. Hvilke børn eller unge bør være omfattet.....	39
2.8.1.4. Om barnets eller den unges kontakt til forældrene.....	39
2.8.1.5. Om myndighedernes samarbejde med forældrene	40
2.8.1.6. Om konsekvenser for plejefamilien/anbringelsesstedet	40
2.8.1.7. Målsætning om hjemgivelse	41
2.8.1.8. Forlængede genbehandlingsfrister.....	41
2.8.1.9. Overdragelse af forældremyndigheden	41
2.8.1.10. Hvad er til barnets eller den unges bedste	42
2.8.2. Tvangsadoption.....	42
2.8.2.1. For tvangsadoptioner	42
2.8.2.2. Imod tvangsadoptioner	42
2.9. Udvalgets overvejelser	43
2.9.1. Generelt om behovet for at skabe større kontinuitet	43
2.9.2. Anbringelser	43
2.9.2.1. Børnene/de unge	44
2.9.2.2. Forældrene	46
2.9.2.3. Barnets kontakt til biologisk familie under anbringelsen	47
2.9.2.4. Anbringelsessted	47
2.9.3. Tvangsadoption	47
2.9.3.1. Fordele ved tvangsadoption	48
2.9.3.2. Ulemper ved tvangsadoption	49
2.9.3.3. Åben adoption.....	50
2.9.3.4. Forskel på adoption og længerevarende anbringelse	50
2.9.4. Modeller	51
2.9.4.1. Anbringelse i 3 år af børn under 1 år	51
2.9.4.2. Anbringelse på grund af tilknytning til anbringelsesstedet	53
2.9.4.3. Tvangsadoption af små børn under 1 år	57
2.9.4.4. Tvangsadoption af større børn	59
2.9.4.5. Adoption skal være til barnets bedste.....	60
2.9.4.6. Barndomsanbringelser	61
2.9.4.7. Overførsel af forældremyndigheden	61
2.9.5. Andre muligheder for at sikre kontinuitet	61
2.9.5.1. Adgang til at klage over flytning og hjemgivelse.....	62
2.9.5.2. Begrænset mulighed for behandling af en sag	62
2.9.5.3. Forlængelse af hjemtagelsesperioder.....	63
2.9.6. Sammenfatning af udvalgets forslag	63
2.9.6.1. Små børn	63
2.9.6.2. Anbringelser, der har været mindst 3 år	64
2.10. Lovskitser	65
2.10.1. Anbringelse i 3 år af børn under 1 år	65
2.10.2. Anbringelse uden tidsbegrænsning på grund af tilknytning til anbringelsesstedet	65
2.10.3. Tvangsadoption af små børn under 1 år	65
2.10.4. Tvangsadoption af større børn.....	66
2.11. Forholdet til internationale konventioner	66
2.11.1. Indledning	66
2.11.2. Regelsættet	66
2.11.3. Ny lovgivning	68
2.11.4. Hensynet til barnet og dets ønsker	68
2.11.5. Genforening af familien	68
2.11.6. Positive handlepligter	69
2.11.7. Krav til beslutningsgrundlaget.....	69
2.11.8. Anbringelse af små børn i op til 3 år.....	69
2.11.9. Anbringelse på grund af tilknytning til anbringelsesstedet	70
2.11.10. Tvangsadoption	71

2.11.11. Effektive retsmidler	72
2.11.12. Justitsministeriets bedømmelse	72
2.12. Statistik	72
KAPITEL 3. BISIDDER	75
3.1. Indledning	75
3.2. Gældende ret	75
3.2.1. Reglerne i forvaltningsloven om at lade sig bistå af andre	75
3.2.2. Børns og unges partsstatus i sager om særlig støtte til børn og unge	76
3.2.3. Personlig rådgiver	78
3.2.4. Fast kontaktperson	78
3.2.5. Omfanget af anvendelsen af personlige rådgivere og faste kontaktpersoner	79
3.2.6. Tavshedspligt	79
3.3. Organisationernes forslag	79
3.3.1. Indledning	79
3.3.2. Status quo	79
3.3.3. Bedre vilkår for sagsbehandlingen	80
3.3.4. Juridisk bisidder	80
3.3.5. Tillidsperson/livsven	80
3.3.6. Netværk for anbragte børn og unge	81
3.4. Udvalgets overvejelser	81
3.4.1. Barnet eller den unge må selv vælge sin bisidder	81
3.4.1.1. Lovfæstelse af barnets eller den unges ret til selv at vælge sin bisidder	81
3.4.1.2. Indholdet af bisidderfunktionen	82
3.4.1.3. Begrænsninger i barnets eller den unges valg	82
3.4.1.4. Skal kommunen medvirke til, at barnet eller den unge får en bisidder	83
3.4.1.5. Pligt for kommunen til at vejlede om retten til bisidder	84
3.4.1.6. Kontinuitet	84
3.4.1.7. Tavshedspligt og videregivelse af oplysninger	85
3.4.2. Mere fokus på anbragte børns og unges mulighed for at få en støtteperson	85
3.4.2.1. Tavshedspligt og videregivelse af oplysninger	86
3.5. Udvalgets anbefalinger	87
3.5.1. Barnets eller den unges ret til bisidder lovfæstes	87
KAPITEL 4. SAMMENSÆTNINGEN AF BØRN OG UNGE-UDVALGET	88
4.1. De gældende regler om børn og unge-udvalg	88
4.1.1. Forretningsordnen for børn og unge-udvalgene	88
4.1.2. Beslutningsdygtighed m.v.	89
4.1.3. Hastende beslutninger	89
4.1.4. Om sagernes behandling	89
4.1.5. Klageadgang m.v.	90
4.1.6. Om børn og unge-udvalgene efter kommunalreformen	91
4.2. Historik	91
4.2.1. Forsorgsloven, den sociale styrelseslov og bistandsloven	91
4.2.2. Oprettelsen af børn og unge-udvalg	92
4.3. De nordiske regler	93
4.3.1. Sverige	93
4.3.2. Norge	93
4.3.3. Island	94
4.3.4. Finland	94
4.3.5. Sammenfatning	95
4.4. Udvalgets overvejelser	95
4.4.1. Juristen	96

4.4.2. Den pædagogisk-psykologisk sagkyndige	98
4.4.3. Lægmedlemmer	98
4.4.4. Antallet af medlemmer	100
4.6. Konklusion	101

Bilag 1: Notat af 17. maj 2005 om visse menneskeretlige problemstillinger i forbindelse med permanente anbringelser af børn uden for hjemmet fra Marianne Nørregaard, Institut for Menneskerettigheder.

Bilag 2: Norsk Højesteretsdom 2001-01-10, Rt-2001-14

Bilag 3: Uddrag af svenske, norske, islandske og finske regler

Bilag 4: Statistik

Bilag 5: Lovskitser